

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри
державного управління,
публічного адміністрування
та економічної політики
Протокол № 1 від 25.08.2023 р.

ПОГОДЖЕНО

Проректор з навчально-методичної роботи

ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ

робоча програма навчальної дисципліни (РПНД)

Галузь знань **07 «Управління та адміністрування»**
Спеціальність **072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»**
Освітній рівень **перший (бакалаврський)**
Освітня програма **Митна справа**

Статус дисципліни

Мова викладання, навчання та оцінювання

обов'язкова

українська

Розробники:

д. е. н., професор

к. е. н., доцент

к. е. н., доцент

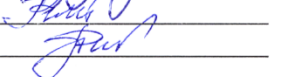
Завідувач кафедри

Державного управління,

публічного адміністрування

та економічної політики

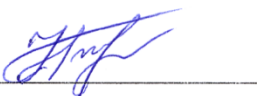
Гарант програми

_____

_____

Лариса УКРАЇНСЬКА

Олена КЛІМЕНКО

Ірина ПИВАВАР

_____

Наталія ГАВКАЛОВА

_____

Олексій НАЙДЕНКО

Харків
2024

ВСТУП

Економічний розвиток сучасного суспільства стає вагомою причиною виникнення низки різноманітних проблем щодо функціонування економічних явищ та процесів, які відбуваються у ньому. Визначенню завдань економічної політики держави, формуванню основних пріоритетів та напрямів розвитку всіх галузей економіки сприяє глибоке вивчення та розуміння об'єктивних економічних законів, принципів управління виробництвом і методів господарювання. Це визначає актуальність вивчення економічної теорії.

Навчальна дисципліна "Економічна теорія" має важливе значення для майбутнього фахівця, оскільки дозволяє отримати надійний фундамент знань механізму функціонування економіки на всіх рівнях господарювання, обґрунтованих світовою та вітчизняною наукою; дістати вмінь та навичок з моделювання поведінки всіх суб'єктів ринкової економіки, апробованих економічною практикою.

Мета навчальної дисципліни: формування системи теоретичних знань щодо понятійно-категоріального апарату економічної теорії; ґрунтовне оволодіння сутністю економічних явищ і процесів; забезпечення базової фундаментальної теоретичної підготовки, необхідної для подальшого вивчення циклу економічних дисциплін; глибоке розуміння законів і основних тенденцій економічного розвитку суспільства.

Завданнями навчальної дисципліни є:

– засвоєння основ функціонування і розвитку економіки та економічних основ господарювання.

Об'єктом навчальної дисципліни є процес функціонування і розвитку економіки в сучасних умовах для подальшого соціально-економічного розвитку держави.

Предметом навчальної дисципліни є сучасні концепції, закономірності та взаємодії господарюючих суб'єктів в економіці.

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна визначено в табл. 1.

Таблиця 1

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна

Результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти
ПР01	ЗК01, СК01, СК02
ПР03	ЗК07, СК11
ПР04	СК02
ПР12	СК02

де,

ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПР03. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

ПР12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності.

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.

СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Загальні питання сучасної економіки

Тема 1. Введення в економічну теорію

1.1. Розвиток економічної думки. Поняття економіки. Визначення економічної теорії. Основні етапи розвитку економічної науки. Концепції різних шкіл економічної думки (меркантилістів, фізіократів, представників класичної школи політичної економії та ін.).

1.2. Предмет та функції економічної теорії. Сучасне визначення економічної теорії як науки. Еволюція терміну «економічна теорія». Місце економічної теорії у системі економічних навчальних дисциплін Пізнавальна, практична, методологічна, прогностична, виховна функції економічної теорії. Буденне і наукове економічне мислення. .

1.3. Методи пізнання економічної теорії. Загальні та специфічні конкретні методи наукового пізнання та їх використання. Економічні категорії. Економічні закони: сутність, об'єктивний характер, механізми дії і використання. Позитивна і нормативна економічна теорія. Економічна теорія і економічна політика.

Тема 2. Економічна система та основи її розвитку

2.1. Економічні потреби та інтереси. Виробничі можливості суспільства. Обмеженість ресурсів та безмежність потреб. Економічні потреби, їх сутність та класифікація. Закон зростання потреб. Економічні інтереси, їх види. Діалектика взаємозв'язку інтересів і потреб. Проблема вибору та мета економічної діяльності. Виробнича функція. Крива виробничих можливостей. Закон зростання альтернативних витрат. Економічні інтереси як сутнісна характеристика рушійних сил формування та розвитку економічних суб'єктів.

2.2. Економічна система: сутність, структура та основні типи економічних систем. Визначення економічної системи. Структура економічної системи. Класифікація економічних систем за різними ознаками. Причини існування різних типів економічних систем. Основні риси традиційної економіки. Адміністративно-командна економіка, її переваги та недоліки. Ринкова економіка: основні характеристики та переваги. Основні характеристики змішаної економіки. Перехідна економіка. Державно монополістичний капіталізм.

2.3. Власність в системі суспільного виробництва. Власність як основа будь-якої економічної системи. Економічний та юридичний зміст власності. Концепції про власність. Суб'єкти та об'єкти власності. Типи і форми власності, їх реформування у процесі ринкових перетворень. Роздержавлення і приватизація

Тема 3. Організація виробництва

3.1. Основні форми суспільного господарства. Еволюція суспільного господарства. Сутність та основні риси натурального господарства. Товарне господарство. Умови виникнення товарного виробництва. Товар і його властивості. Капіталістична еволюція дрібнотоварного виробництва.

3.2. Вартість товару. Закон вартості. Функції закону вартості.

3.3. Гроші, їх походження та сутність. Виникнення та сутність грошей. Функції грошей. Закон грошового обігу. Види грошей. Сучасна грошова система. Інфляція.

Тема 4. Виробництво та його ефективність.

4.1. Структура та сутність суспільного виробництва. Суспільне виробництво як вирішальна сфера життєдіяльності людини. Основні елементи процесу виробництва. Структура виробництва. Продуктивні сили і виробничі відносини. Матеріальне та нематеріальне виробництво.

4.2. Фактори виробництва. Праця, капітал, земля, підприємницькі здібності. Зміст і характер праці. Технології, інформація, наука. Цифрова економіка і зміна вимог до робочої сили. Екологічний фактор виробництва. Виробнича функція. Економічне зростання.

4.3. Економічна ефективність суспільного виробництва. Економічна і соціальна ефективність виробництва. Показники економічної ефективності. Продуктивність праці. Фондовіддача та фондомісткість. Матеріаловіддача та

матеріаломісткість. Капіталомісткість продукції. Трудомісткість. Узагальнений показник продуктивності виробництва. Показники соціальної ефективності виробництва.

4.4. *Інвайронментальна економіка*. Раціональне природокористування. Нова ідеологія природокористування. Стратегії екологічного відродження країни та її регіонів.

Тема 5. Ринок: сутність, функції. Механізм функціонування ринку.

5.1. *Ринок: сутність, види, функції*. Визначення ринку. Умови виникнення ринкового господарства. Роль і функції ринку. Характеристика системи ринків. Види ринків. Основні суб'єкти ринкової економіки. Інфраструктура ринку.

5.2. *Основи теорії попиту та пропозиції*. Попит. Закон попиту, його графічне відображення. Пропозиція. Закон пропозиції та його графічне відображення. Нецінові фактори попиту і пропозиції. Взаємодія попиту і пропозиції в умовах ринкової економіки. Ринкова рівновага. Ціна рівноваги. Еластичність попиту та пропозиції. Ціна товару і фактори, що на неї впливають. Конкуренція та її сутність. Внутрішньогалузева конкуренція і формування ринкової ціни товару. Міжгалузева конкуренція і переливання капіталу.

Змістовий модуль 2. Економічні основи господарювання

Тема 6. Домогосподарство в системі економічних відносин. Підприємство як товаровиробник.

6.1. *Домогосподарства як суб'єкт ринкових відносин*. Загальна характеристика домогосподарств. Двоїста роль домогосподарств в економіці на сучасному етапі розвитку. Домогосподарства як постачальники ресурсів. Доходи домогосподарства. Витрати домогосподарства. Розподіл доходів на особисте споживання, податки і заощадження. Витрати на споживання. Місце домогосподарства в кругообігу продуктів, ресурсів і доходів.

6.2. *Підприємство як суб'єкт ринкової економіки. Капітал підприємства*. Сутність та основні характеристики підприємства. Основні форми підприємств. Види та функції підприємств. Значення прибутку в розвитку підприємства. Кругообіг капіталу і його стадії. Оборот капіталу підприємства. Час обороту капіталу та показники обороту. Основний та оборотний капітал. Зношення основного капіталу. Амортизація.

6.3. *Сутність підприємництва і умови його існування*. Види та функції підприємництва. Підприємницький дохід. Валовий дохід та прибуток. Значення прибутку у розвитку підприємництва. Регулювання підприємницької діяльності. Роль підприємства і підприємництва в ринковій економіці.

Тема 7. Конкуренція і монополія

7.1. Конкуренція та її сутність. Ринкова конкуренція. Функції та форми конкуренції. Конкуренція і монополія. Конкуренція і моделі ринків. Особливості ціноутворення на різних ринках. Особливості ринкових відносин в Україні.

7.2. Моделі ринків. Класифікація ринкових структур. Характеристика ринку досконалої конкуренції. Сутність конкуренції та її основні функції в ринковій економіці. Ринок недосконалої конкуренції: монополістична конкуренція, монополія, олігополія. Особливості ціноутворення на різних ринках.

Тема 8. Економічне зростання. Макроекономічна нестабільність.

8.1. Показники розвитку економіки. Валовий внутрішній продукт, чистий національний продукт і національний дохід. Національне багатство і його структура. Відтворення та процес нагромадження. Тіньовий сектор в економічному відтворенні.

8.2. Економічне зростання і економічний розвиток. Види та типи економічного зростання, його показники. Динаміка економічного зростання та його фактори. Сталий економічний розвиток. Роль інвестицій в економічному зростанні.

8.3. Циклічний розвиток економіки. Причини циклічного розвитку економіки. Теорії циклічного розвитку економіки. Фази економічного циклу. Економічні кризи, їх причини та наслідки. Особливості сучасних економічних циклів. Державне антициклічне регулювання економіки.

8.4. Зайнятість та безробіття. Зайнятість: сутність і форми. Зайнятість та відтворення сукупної робочої сили. Безробіття: сутність, види та економічно-соціальні наслідки. Причини безробіття. Особливості сучасного безробіття. Державне регулювання зайнятості.

Тема 9. Господарський механізм та основні напрями регулювання економіки

9.1. Господарський механізм, його сутність та елементи. Господарський механізм: система управління економікою. Основні елементи господарського механізму. Планування та програмування. Економічні функції держави. Концепції державного регулювання. Сутність, цілі, важелі (інструментарій) та основні напрями регулювання економіки.

9.2. Фінансова система. Зміст, структура та функції фінансів. Роль фінансів у господарському механізмі. Державний бюджет, бюджетний дефіцит, державний борг.

9.3. Податкова система та фіскальна політика. Функції податків. Фіскальні методи регулювання виробництва. Роль прискореної амортизації у вирішенні стратегічних завдань розвитку економіки.

9.4. Грошово-кредитна система. Ринок грошових ресурсів. Причини нестабільності грошової системи і умови забезпечення стабільності грошової одиниці. Заходи удосконалення механізму господарювання в Україні.

Тема 10. Світове господарство. Економічні аспекти глобальних проблем

10.1. *Світове господарство: сутність, основні риси, структура та етапи становлення.* Сутність світового господарства. Міжнародний розподіл праці. Міжнародна економічна інтеграція. Головні інтеграційні угруповання світу.

10.2. *Світогосподарські зв'язки та їх форми.* Міжнародні ринки. Міжнародна торгівля. Платіжний баланс. Міжнародна міграція робочої сили. Сутність і форми міжнародного руху капіталу. Прямі та портфельні інвестиції. Міжнародні валютно-фінансові відносини. Національна і міжнародна валютна система. Валютний курс, його види.

10.3. *Основні глобальні проблеми сучасності. Глобалізація економіки.* Сутність глобальних проблем. Формування глобальної економічної системи.

10.4. *Проблеми інтеграції України у світове господарство.* Вплив глобальних проблем на економічний розвиток України.

Перелік практичних (семінарських) завдань за навчальною дисципліною наведено в табл. 2.

Таблиця 2

Перелік практичних (семінарських) занять / завдань

Назва теми та / або завдання	Зміст
Тема 1. Семінарське заняття	Семінар-дискусія за темою про сучасні наукові школи та течії, прикладний аспект. Побудова сутнісно-логічної схеми дерева еволюції економіки
Тема 2. Практичне завдання 1	Побудова виробничої функції та кривої виробничих можливостей
Тема 3. Практичне завдання 2	Гроші та еволюція суспільного господарства
Тема 4. Практичне завдання 3.	Показники економічної ефективності
Тема 5. Практичне завдання 4.	Ринкова рівновага. Переливання капіталу
Тема 6. Практичне завдання 5	Роль підприємства і підприємництва в ринковій економіці
Тема 7. Практичне завдання 6	Державні монополії в Україні.
Тема 8. Практичне завдання 7	Особливості сучасних економічних циклів. Кризове регулювання
Тема 9. Практичне завдання 8	Умови забезпечення стабільності національної валюти
Тема 10. Практичне завдання 9.	Світогосподарські зв'язки та їх форми

Перелік самостійної роботи за навчальною дисципліною наведено в табл. 3.

Перелік самостійної роботи

Назва теми та / або завдання	Зміст
Тема 1 - 10	Вивчення лекційного матеріалу та нормативної бази України
Тема 1	Підготовка до семінарських занять
Тема 2 - 10	Підготовка до практичних занять
Тема 3, 6, 8 - 9	Виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань
Тема 1 - 10	Підготовка до екзамену

Кількість годин лекційних, практичних (семінарських) занять та годин самостійної роботи наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

Методи навчання та викладання

При викладанні навчальної дисципліни доцільно використовувати: пояснювальне-ілюстративний метод; метод проблемного викладу; евристичний метод; дослідницький метод.

Для активізації та стимулювання навчально-пізнавальної діяльності здобувачів застосовуються: проблемні лекції (т.8), диспут (т.1, 3-6, 10), бесіди (т. 2-4, 6-10), презентації (т.1-10), моделювання професійних ситуацій (т.6), кейс-стаді (т.4, 7-9), дебати (т. 2, 4, 5, 7, 8, 10).

ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Університет використовує 100 бальну накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних, практичних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача вищої освіти до виконання конкретної роботи і оцінюється сумою набраних балів:

– для дисциплін з формою семестрового контролю екзамен (іспит): максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє здобувачу вищої освіти скласти екзамен (іспит) – 35 балів.

Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію здобувача вищої освіти.

Семестровий контроль проводиться у формах семестрового екзамену (іспиту). Складання семестрового екзамену (іспиту) здійснюється під час екзаменаційної сесії.

Максимальна сума балів, яку може отримати здобувач вищої освіти під час екзамену (іспиту) – 40 балів. Мінімальна сума, за якою екзамен (іспит) вважається складеним – 25 балів.

Підсумкова оцінка за навчальною дисципліною визначається сумуванням балів за поточний та підсумковий контроль.

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються наступні контрольні заходи:

Поточний контроль: Індивідуальні навчально-дослідні завдання (20 балів), експрес-опитування (10 балів); письмова контрольна робота (10 балів), колоквиум (20 балів).

Семестровий контроль: Екзамен (40 балів)

Більш детальну інформацію щодо системи оцінювання наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

Приклад екзаменаційного білета та критерії оцінювання для навчальної дисципліни.

Приклад екзаменаційного білета

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Спеціальність «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»
Освітньо-професійна програма «Митна справа».
Семестр I
Навчальна дисципліна «Економічна теорія»

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

Завдання 1 (тестове). (15 балів)

1	Що означає поняття «економічна альтернативність»? 1) Вибір між двома різними економічними ситуаціями. 2) Здатність досягти максимального економічного зиску. 3) Наявність різних можливостей витрат та ресурсів.
2	Систему установ, підприємств, організацій і служб, які забезпечують рух товарів і послуг, грошей, цінних паперів, робочої сили, називають: 1) ринковою інфраструктурою; 2) ринковим оточенням; 3) це і є поняття ринку.
3	Чи існують товари або послуги, що не підпорядковуються закону попиту? 1) Ні, всі товари та послуги підпорядковуються закону попиту, на то він і закон. 2) Так, такі товари носять назву товарів Веблена і товарів Гіффена. 3) Закон попиту взагалі існує лише для товарів, послуги не підпорядковуються закону попиту.
4	Які основні риси характеризують лідерів ринку? 1) Висока конкурентоспроможність. 2) Інноваційність та технологічна перевага. 3) Сильний бренд та відмінна репутація. 4) Всі вищенаведені варіанти
5	Які можливі заходи для запобігання або обмеження монополізації ринку? 1) Антимонопольне законодавство та регулювання. 2) Формування конкурентних ринків та посилення конкуренції. 3) Розбивання монополій на менші компанії. 4) Всі вищенаведені варіанти
6	В якому випадку підприємство одержує максимальний прибуток за умов чистої конкуренції? 1) Якщо сукупні витрати менші за сукупний виторг. 2) Якщо граничні витрати дорівнюють граничному доходу і ціні. 3) Якщо ціна перевищує умовно постійні витрати. 4) Якщо ціна перевищує змінні витрати.

7	Компанія «Срібло» є єдиним виробником та постачальником певного революційного продукту на ринку. Їх технології та інновації створюють неперевершену конкурентну перевагу, і ніхто з конкурентів не може повністю відтворити їхній продукт. Який тип монополії описує дану ситуацію? 1) Монополія. 2) Олігополія. 3) Монопсонія. 4) Інноваційна монополія
8	Що передбачає збільшення норми обов'язкових резервів; продаж державних цінних паперів; збільшення норми міжбанківського відсотка? 1) Політика «дешевих» грошей. 2) Політика «дорогих» грошей. 3) Монетарна політика.
9	Яка з відповідей найкраще розкриває поняття державного бюджету? 1) Фінансовий план утворення та використання грошових фондів, який регулюється органами центральної або місцевої державної влади. 2) Фінансовий план утворення та використання грошових фондів. 3) Фінансовий план утворення грошових фондів, який регулюється органами центральної або місцевої державної влади. 4) Фінансовий план використання грошових фондів, який регулюється органами центральної або місцевої державної влади.
10	За якої мети держава проводить політику протекціонізму? 1) Захист національних товаровиробників від зовнішньої конкуренції. 2) Встановлення мита на експорт товарів та послуг, тим самим бюджет країни поповнюється. 3) Протистояння появленню іноземних товарів в економіці країни 4) Цей вид політики застарілий, у сучасній економіці його не використовують.
11	За якої мети держава проводить політику фритредерства ? 1) Лібералізації зовнішньої торгівлі та неутручання держави у зовнішньоекономічні зв'язки суб'єктів господарювання 2) Відторгнення торговельних зв'язків з країнами «третього світу» 3) Обмеження зовнішньої торгівлі 4) Цей вид політики застарілий, у сучасній економіці його не використовують.
12	Представники якого економічного напрямку виступали за всебічне державне регулювання економіки? 1) Англійська класична школа політекономії. 2) Фізіократи. 3) Монетаризм. 4) Кейнсіанство.
13	Яка роль міжнародного права у міжнародному бізнесі? 1) Визначає правові норми та принципи, що регулюють міжнародні відносини. 2) Не має значення у контексті міжнародного бізнесу. 3) Забезпечує виконання домашніх законів у міжнародному бізнесі
14	Яке зниження народжуваності може викликати демографічну проблему? 1) Збільшення чисельності населення . 2) Збільшення залежності економічно активного населення від неактивного. 3) Зменшення розміру робочої сили та економічного потенціалу.
15	Що означає термін «екологічно чисте підприємство»? 1) Підприємство, що працює без використання комп'ютерної техніки. 2) Підприємство, яке мінімізує негативний вплив від виробництва товарів або послуг на навколишнє середовище. 3) Підприємство, що спеціалізується на продажі екологічних товарів

Завдання 2 (діагностичне). (10 балів)

Ви вклали в підприємство власні кошти у розмірі 20 тис. грн. За підсумками року отримані наступні результати діяльності підприємства: загальний дохід склав 10 тис. грн.; бухгалтерські витрати склали 8 тис. грн.; банківський процент складає 15 %. Чи вдало ви вклали гроші? Відповідь супроводжуйте аналітичними підтвердженнями та розрахунками. Відповідь ретельно обґрунтуйте, наведіть розрахунки.

Завдання 3 (діагностичне). (15 балів)

Як, на вашу думку, успішна кампанія по боротьбі з курінням відобразиться на можливості продавців тютюнових виробів перекласти податковий тягар на споживачів? Відповідь аргументуйте.

Затверджено на засіданні кафедри державного управління, публічного адміністрування та економічної політики протокол № _____ від «___» _____ 20__ р.

Екзаменатор

к.е.н., доц. Кліменко О. М.

Зав. кафедрою

д.е.н., проф. Гавкалова Н. Л.

Критерії оцінювання

Підсумкові бали за екзамен складаються із суми балів за виконання всіх завдань, що округлені до цілого числа за правилами математики.

Алгоритм вирішення кожного завдання включає окремі етапи, які відрізняються за складністю, трудомісткістю та значенням для розв'язання завдання. Тому окремі завдання та етапи їх розв'язання оцінюються відокремлено один від одного таким чином:

Завдання 1 (тестове). (15 балів)

За кожний правильний тест – 1 бал.

Завдання 2 (діагностичне). (10 балів)

1 – правильне представлення та використання методичного апарату (зокрема формул);

4 – вміння обґрунтувати вибраний метод;

4 – вміння втілення бізнес-інструментів за визначеною стратегією ;

1 – наявність висновку щодо проведеного аналізу.

Завдання 3 (діагностичне). (15 балів)

6 – вміння аргументувати відповідь з використанням послідовного аналізу наданої економічної ситуативної композиції;

6 – пояснення відповіді за допомогою графічного або алгебраїчного представлення наданої економічної ситуативної композиції;

2 – правильність побудови моделі бізнес-поведінки;

1 – логіку та ґрунтовність наведених висновків.

Рекомендована література

Основна

1. Політична економія [Електронний ресурс] : навч. посіб. / М. С. Бріль, О. М. Кліменко, І. Ф. Лісна [та ін.] ; Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця. - Електрон. текстові дан. (3,09 МБ). - Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. - 279 с. : іл. - Загол. з титул. екрану. - Бібліогр.: с. 273-278. URI: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/22562>.

2. The Fundamentals of Economics [Electronic resource] : textbook for self-study / L. Ukrainka, M. Mashchenko, I. Lisna [et al.] ; under the edit. M. Mashchenko; Simon Kuznets Kharkiv national university of economics. - E-text data (910 КБ). - Kharkiv : S. Kuznets KhNUE, 2021. - 163 p. : il. - The title screen. - Referenc.: p. 162-163. URI: <https://http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/26379>.

3. Економічна теорія. Методичні рекомендації до самостійних робіт для студентів усіх спеціальностей першого (бакалаврського) рівня [Електронний ресурс] / укл. М. С. Бріль, І. Ф. Лісна, І. В. Пивавар [та ін.]; Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця. - Електрон. текстові дан. (262 КБ). - Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. - 66 с. URI: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/24511>

Додаткова

4. Проблеми адаптації економічної політики України до екзогенних змін [Електронний ресурс] : монографія / М. С. Бріль, О. М. Кліменко, М. А. Мащенко [та ін.]; за заг. ред. М. А. Мащенко. — Електрон. текстові дан. (3,49 МБ). — Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2022. — 367 с. : іл. — Загол. з титул. екрану. — Бібліогр.: с. 346-363. URI: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/29580>.

5. Cherkashyna T. S. Verification of Environmental Kuznets Curve in Developing Europe: A Case of Ukraine / T. S. Cherkashyna // Current issues of Education and Science, coll. of scientific articles : materials of VIII international scientific and practical conference, November 10-11, 2020. - Riga, Latvia. - Kharkiv, Ukraine, 2020. - No. 4. - Vol. 3. - P. 50. URI: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/24331>

Інформаційні ресурси

6. Сторінка курсу на платформі Moodle (персональна навчальна система). Розміщено: <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=3527>

7. Державна служба статистики України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

8. Міністерство доходів і зборів України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://minrd.gov.ua/ru/>.

9. Міністерство фінансів України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.minfin.gov.ua/>.

10. Національний банк України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <https://bank.gov.ua>

11. Державна служба статистики України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: www.ukrstat.gov.ua.